

Pripomienky STV k návrhu správy

(neboli uplatnené prostredníctvom Portálu právnych predpisov, ale napriek tomu akceptované a doplnené do textu správy)

V roku 2009 **Redakcia národnostného vysielania a vysielanie Duchovného života** odvysielala v premiére **25 národnostných magazínov, 40 národnostných správ (185 príspevkov v 13 jazykoch).**

	Počet premiér	Minutáž	Premiéra + repríza
Národnostné magazíny	25	26 min	33 hod
Národnostné správy: rómske, české, rusínske, ukrajinské, ruské, bulharské, nemecké, židovské, poľské, chorvátske, ázijských menšín	40	7 min	10 hod
Iné (Región, Upútavky – Kvarteto	2 13		10 min

Úplnou novinkou na televíznej obrazovke sú od 13. januára 2009 **Národnostné správy**. Pri moderovaní týchto správ sa každý týždeň striedajú **moderátori rôznych národností**. Správy sa stabilne vysielajú v tomto poradí moderovania: prvé v rusínskom jazyku, druhé v českom jazyku, tretie v ukrajinskom jazyku a štvrté v rómskom jazyku. Toto poradie redakcia striktne dodržiava, aby si televízny divák na to zvykol.

V každých 7 minútových národnostných správach STV poskytla informácie najmenej v piatich jazykoch systémom, kedy moderátor uvádza správy vo svojom jazyku, ale ďalej pokračuje príspevok napríklad v nemeckom, rómskom, ruskom alebo inom jazyku. Podľa toho, akej národnostnej menšiny sa daná informácia týka.

Keďže ide o týždennú periodicitu, na obrazovke majú miesto informácie, ktoré sa za uplynulých 7 dní udiali. Všetky národnostné správy sú preložené **do slovenského jazyka** a majú **slovenské titulky**. Pripravuje ich Redakcia národnostného vysielania v Košiciach v spolupráci s rôznymi národnostnými menšinami a tak sú na obrazovke správy:

Štart vysielania: 13.01.2009 o 19.00 hod

Periodicita: od septembra 2009 sa vysielala každú sobotu o 19,50 hod na Dvojke

Minutáž: 7 minút

Na pôde STV Košice sa dňa 29.01.2009 stretli predstavitelia národnostných menšín žijúcich na Slovensku s tvorcami národnostných relácií, ale predovšetkým s vedením STV, zástupcom Úradu vlády SR, ako aj členmi Rady STV. Na uvedenom podujatí bolo viac ako 50 účastníkov a zastúpené boli všetky národnostné menšiny. Účastníci stretnutia zhodne potvrdili, že okrem správ v maďarskom jazyku – Hírek bola takáto relácia veľmi potrebná. Predstavitelia národnostných menšín zdôraznili, že pre menšiny sú dôležité, napríklad aj **okručne stoly o problémoch**, ktoré (okrem maďarských) na obrazovke chýbajú. Veľmi by uvítali aj **publicistické či dokumentárne materiály** a ako príklad uviedli reláciu **Zmiešané manželstvá**, ktorá ani po 5-tich rokoch, keďže ide o dokument o spolužití ľudí dvoch rôznych národností, nestratil na svojej aktuálnosti a prítlačivosti. Diskutovalo sa aj na tému **prevzatých predstavení z národnostných divadiel**.

Redakcia národnostného vysielania vyrobila film o novej schengenskej hranici na slovensko-ukrajinských hraniciach s názvom „**Hranica**“. Nad rámec plánovaných relácií Redakcia národnostného vysielania operatívne vyrobila v mesiaci júl **záznam z Gombaseckých kultúrnych slávností (maďarská národnostná menšina) 2 krát po 60**

minút.

Tvorcovia relácie KVARTETO získali grant z Medzinárodného Višegrádskeho fondu. Medzinárodný Višegrádsky fond tak podporil KVARTETO alebo festival Višegrádska pe a už po deviaty raz. V auguste 2009 Redakcia národnostného vysielania **pripravila pravidelné pracovné stretnutie tvorcov relácie KVARTETO a riadite ov regionálnych televíznych štúdií** podieľajúcich sa na výrobe festivalu. Stretnutie sa uskutočnilo za účasti zástupcov 8 regionálnych televíznych štúdií (Košice, Banská Bystrica, Ostrava, Brno, Rzeszov, Krakov, Miškolc, Szeged). Predmetom rokovania boli otázky ďalšieho tematického zamerania relácie a jej organizačného zabezpečenia.

V apríli v rámci Mix magazínu bol odvysielaný materiál o **pediatri ke MUDr. Jekaterine Grivnovej**. Bolo to pár dní pred jej 85. narodeninami. Po odchode do dôchodku išla tam, kam nikto nechcel ísť a vydržala - v rómskej osade v **Jarovniciach - celých 17 rokov**.

V polovici júna STV na žiadosť MZV SR podala na rokovanie **Medzivládnej slovensko-ukrajinskej komisie pre národnostné menšiny**, školstvo a kultúru rozsiahlu informáciu s chronológiou o prípravách na podpis **Dohody o dvojstrannej spolupráci medzi STV a Zakarpatskou oblastnou štátnou televíznou a rozhlasovou spoločnosťou na Ukrajine**.

Účasť redakcie na XI. ročníku **Medzinárodného festivalu** rozhlasovej a televíznej tvorby Mój rodný kraj na Ukrajine:

- Zaradenie tvorby redakcie do festivalovej súťaže – **5 materiálov** z košického štúdia
- Vedúca Redakcie národnostného vysielania **Luba Koľová** bola prizvaná do **medzinárodnej poroty tohto festivalu**. Zároveň niekoľkokrát **vystúpila** v špeciálnych **reláciách** z tohto festivalu, ktoré pripravovala Zakarpatská televízia a aj iné televízie.

Odborné poroty festivalu si vypočuli alebo pozreli vyše **120** rozhlasových a televíznych **programov** s tematikou národnostných menšín. Svoju krajinu tam zastupovali diela z Rumunska, Maarska, Rakúska, Moldavska, Macedónska a všetkých 27 regionálnych televíznych a rozhlasových štúdií na Ukrajine.

Na festivale bola STV mimoriadne úspešná. **Získala ocenenie za Rusínsky národnostný magazín (autori: Jaroslava Sabolová-Sisáková, Valéria Furješová, Ladislav Csiky)** a špeciálnu cenu aj za materiál z cyklu **Orientácie** autora Vladimíra **Semana**.

STV v oblasti spravodajstva plynule a úspešne už niekoľko rokov zabezpečuje každodenné tlmočenie udalostí z domova a zo zahraničia **do znakovkej reči – Správy STV na Dvojke o 19.30 hod., rovnako na Jednotke STV** vysiela hlavnú spravodajskú reláciu so skrytými titulkami. Aj v r. 2009 STV na Dvojke, vysiela pred hlavnou spravodajskou reláciou správy pre občanov maarskej národnostnej menšiny – Hírek, pretlmočené otvorenými titulkami pre slovenských občanov.

Cykly Cesty nádeje a Televízny klub nepo ujúcich (v rozsahu 26 minút) sú vysielať v týždennej periodicite, premiéra v sobotu o 10:55 na Dvojke s následnými reprízami v pondelok, čo predstavuje spolu 40 relácií. Relácie aktuálne reagovali na akútne potreby a požiadavky cca 550 tisíc zdravotne postihnutých v celej SR a v neposlednom rade aj na legislatívne zmeny v oblasti sociálnej politiky štátu. V oboch cykloch sa nezabúda na problémy širokého spektra zdravotne postihnutých - od Bratislavy až po východ Slovenska. Na základe výsledkov peplemetrov získala STV aj cenné informácie o náraste sledovanosti týchto relácií, určených špecifickému auditoriu. Veľkým prínosom bolo zavedenie webovej stránky na internete s pravidelnými informáciami o obsahu relácií. Každý divák majúci možnosť využívať internet sa v dostatočnom časovom predstihu mohol dozvedieť aj obsah

tém pripravovaných relácií v nasledujúcom období.

Problematika zdravotného postihnutia, života seniorov a iných znevýhodnených skupín sa objavila pomerne často aj v ďalších, medzi divákmi obľúbených reláciách: hlavne *Família*, *Elixír*, *Zdravičko*, *pán doktor*, *Medicína* ale aj *Pošta pre teba*. Čoraz častejšie boli aj do Regionálneho spravodajstva zaradované správy a reportáže nielen o problémoch zdravotne postihnutých, ale aj o činnosti a aktivitách organizácií osôb so zdravotne postihnutých v jednotlivých regiónoch Slovenska. Dominantná téma bola bezbariérové prístupy napr. vozičkárov do nemocníc, polikliník, nemocníc a miestnych zastupiteľských úradov.

Vysielaniu a výrobe skrytých titulkov predchádzalo experimentálne vysielanie už začiatkom júna 2005. Výrobu skrytých titulkov technicky zabezpečuje Teletext STV v úzkej koordinácii s oddelením dabingu STV. Čiastočne sa podarilo realizovať aj úlohu - zabezpečiť skrytými titulkami aj niektoré športové podujatia, ide najmä o vybrané zápasy vo futbale, resp. hádzanej, v basketbale a pod. Do posunkovej reči boli tlmočené aj mimoriadne vystúpenia predstaviteľov štátu v rámci spravodajstva. V súčasnosti STV zabezpečuje na programe STV 1, STV 2 minimálne 25% vysielania programov so skrytými titulkami.

STV sa dlhodobo systematicky vo svojom vysielaní venuje aj problematike starších ľudí. V posledných troch rokoch mimoriadnu pozornosť zameriava na podporu Národného programu pre ochranu starších ľudí. Objektívnou skutočnosťou, ktorú dokazujú aj výskumy sledovanosti je, že značnú časť divákov STV tvoria práve starší ľudia. Táto cieľová skupina patrí k najvernejším a najlojálnejším divákovi. Preto je nevyhnutné pri obsahovom zameraní programu vziať tento fakt do úvahy.

STV má v rámci publicistických relácií priebežne vo vysielaní:

- Proces celoživotného vzdelávania aj za hranice odchodu do dôchodku.
- Prispôsobovanie politiky zamestnanosti procesu starnutia obyvateľstva.
- Zníženie citlivosti agendy dôchodkovej reformy na demografické a iné zmeny.
- Zdravé starnutie prostredníctvom rozšírenia zdravotníckych a sociálnych služieb.
- Aktívna práca starších v mimovládnom dobrovoľníckom sektore.
- Zdravie starších
- Zavedenie eura a vysvetľovacia kampa
- Legislatívne zmeny a dôchodky
- Starší a zdravotne postihnutí občania
- Poradenstvo pracovné, sociálne, zdravotné, právne, ekonomické
- Špecifický magazín určený pre seniorov
- Ochrana pred násilím a všetkými formami zlého zaobchádzania

Problematike seniorov sa venovali a naďalej sa venujú tvorcovia magazínu **Elixír** v koprodukcii STV a Furia film s.r.o. V pravidelných rubrikách „**Váš problém je náš problém**“ prinášajú rady odborníkov v oblasti sociálnych vecí, zdravotníctva, právne poradenstvo, pomáhajú zorientovať sa v novej legislatíve, dôchodkovom zabezpečení, v prechode na euro atd. Rubrika „**Zdravie**“ - je zameraná na zdravotné problémy seniorov, na ich liečbu aj prevenciu.

V magazíne *Elixír* sa tvorcovia zameriavali v jednotlivých vydaniach na rady pre seniorov:

- Monitorovanie všetkých legislatívnych zmien, ktoré sa týkajú dôchodcov a ľudí v dôchodkovom a pred dôchodkovom veku
- Informovanie o Charte práv pacientov v spolupráci s Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou

- Reportáže o aktivitách Jednoty dôchodcov Slovenska, rôznych spolkov seniorov
- Športovanie v staršom veku, zdravý životný štýl, možnosti kúpeľnej liečby
- Cestovanie seniorov vlakom, možnosť získania vodičského oprávnenia v seniorskom veku
- Rady odborníkov o prevencii proti rôznym ochoreniam starších ľudí, cvičenia pamäte a aktivity skvalitňujúce život seniorov
- Informácie o Eure a duálnom zobrazovaní cien

Špecializovanou reláciou so zameraním na objasnenie funkcie dôchodkového systému a reformy, či spôsob riešenia problému zamestnanosti a sociálnej podpory u dlhodobo nezamestnaných a zdravotne postihnutých občanov bol **Sociálny zápisník**. V jednotlivých vydaniach rezonovali témy:

- Ako sa kríza prejavila na dôchodkových účtoch v súkromných dôchodkových správcovských spoločnostiach?
- 2. pilier dôchodkového sporenia, problematika nezamestnanosti, vianočný príspevok k penzii, zvyšovanie dôchodkov, dlžníci sociálnej poisťovne a podobne.

Ochrana starších alebo zdravotne postihnutých ľudí a starostlivosť o nich tvorila obsahovú náplň aj niekoľkých relácií **Cesty nádeje** v r. 2009. Témami boli napr. dobrovoľná opatrovateľská činnosť, integrácia zdravotne postihnutých, depresie - hrozba dneška, ako pokročila liečba rakoviny vo svete, ale aj u nás, starostlivosť a pomoc duševne chorým. ako dokáže technika pomáhať zdravotne ťažko postihnutým, problematika kompenzačných pomôcok pre nevidiacich a slabozrakých, starostlivosť o starých nevyliciteľne chorých ľudí, činnosť občianskych združení na pomoc starším občanom a pod.

Zdravotným problémom starších ľudí sa v r.2009 príležitostne venovala aj diskusná kontaktná relácia **Medicína** – v 1. polroku v premiére v piatok večer a od jesene v repríze v sobotu predpoludním na Dvojke.

Ochrane starších ľudí a prevencii pred podvodmi, ktorých obeťami býva práve táto skupina, boli v r.2009 venované relácie z cyklu **Polícia**. Témy súviseli s bezpečnosťou na cestách – v reláciách nechýbali informácie o reflexných prvkoch pripevnených na odev pri pohybe vo večerných hodinách, o bezpečnom prechode cez železničné priecestie, upozornenie na ostražitosť pred zlodejmi v čase Sviatkov všetkých svätých, aj v súvislosti s pohybom po menej frekventovaných miestach vo večerných hodinách, kde by mohlo dôjsť k lúpežnému prepadnutiu a pod.

Denné živé vysielanie **Ranného magazínu** sa priebežne v roku 2009 venovalo vo svojich vstupoch a príspevkoch vysvetľovaniu súvislosti so zavedením eura, problematike celoživotného vzdelávania, zdravotným problémom, občianskemu aj spotrebiteľskému poradenstvu, ochrane pred násilím, ochrane majetku, novelizácii zákona o dôchodkovom zabezpečení a pod.

V r. 2009 pokračovala STV vo vysielaní dennej kontaktnej poradenskej relácie **Fokus** s tematickým zameraním jednotlivých pracovných dní v týždni na **prácu, zdravie, peniaze, rodinu a právo**. Do publicistickej relácie boli pravidelne prizývaní odborníci, aby poradili a pomohli občanom. Do relácie pravidelne volali aj starší ľudia a spätne dostávali rady a informácie v rámci danej problematiky o trhu práce, ochrane spotrebiteľa, ekonomike domácností, sociálnej pomoci v praxi, i právnej pomoci.

Problematika starších ľudí a ich ochrany sa pravidelne objavovala aj vo všetkých typoch spravodajských relácií od regionálneho vysielania až po hlavné večerné **Správy STV**. Rovnako tak téma seniorov rezonovala aj v relácii Správa **komentáre** – napr. téma dôchodkovej reformy, vianočných príspevkov, sociálnych dávok, zmien v legislatíve týkajúcich sa seniorov a pod. Regionálne vysielanie v Regionálnych denníkoch popri

aktuálnom poradenstve zo sociálnej, či zdravotnej oblasti mapovalo aj aktivity seniorov predovšetkým na vidieku.

Napĺňanie verejnej služby STV vo vzťahu k starším ľuďom možno chápať aj v širších súvislostiach. Z programovej skladby predovšetkým Jednotky a Dvojky STV si starší divák mal možnosť vybrať z ponuky programov, mapujúcich slovenskú históriu aj osobnosti z minulosti i súčasnosti. Ale napr. aj starší divák športového zamerania si prišiel na svoje pri sledovaní okruhu Trojka – nielen počas aktuálnych prenosov, ale aj vďaka exkurzom do histórie nášho a svetového športu – napr. 80.výročie slovenského hokeja.

Starší ľudia majú aj mimoriadne silný citový vzťah k dedičstvu našich predkov a ľudovej kultúre - STV poskytla pre nich veľa možností prostredníctvom záznamov z folklórnych festivalov – tradičné záznamy vystúpení vo Východnej, Detve, Heľpe aj Terchovej. V r. 2009 sme priniesli na obrazovku STV aj folklór národností – napr. festival v Gombaseku, množstvo dokumentov o zvykosloví jednotlivých regiónov – najmä počas sviatkov. **Kultúrne hodnoty literárneho aj filmového umenia** poskytuje STV prostredníctvom svojho bohatého archívu. Práve výber zo **slovenskej klasiky**, či staršej **dramatiky – TV-inscenácií** a seriálov oceňujú starší diváci. Rovnako tak sa tešia obľúbe **hudobné a zábavné programy z archívu** – Repete, ale aj obnovené programy typu Kaviareň Slávia. Dôležitú úlohu zohráva aj **duchovný rozmer** vysielania STV – relácie s náboženskou tematikou, prenosy z bohoslužieb a duchovné dokumenty tvoria významný podiel vo vysielaní Slovenskej televízie.